

Българистика като лотария

Разговор с редакторката Ивана Скалова

СИЛВИЕ ВАЙСКЕБРОВА

Ивана Скалова (1971) се дипломира през 2003 г. със специалностите “История и българистика” във Философския факултет на Карловия Университет в Прага. В момента работи в Държавния областен архив в Прага. През 2001 г. основава списание “*Na východ od Aše*” и като главна редактор-ка доведе тази година списанието под съкратеното заглавие “*Navýchod*” (www.navychod.cz) към петгодишнината му.

Ивана, кога посети за пръв път България?
Мисля, че беше през 1997 г. Бях първи курс студентка по българистика.

Как избра тази специалност?

Това беше голяма случайност. Исках да следвам история, но да успееш в приемния изпит само с история е много трудно, всички знаят, че в комбинация от две специалности е много по-лесно. И така просто избрах от списъка специалност, за която предполагах, че конкуренцията няма да е голяма.

Какъв беше пътят към “*Navýchod*”?

Имаше различни поводи. Разбира се, огромната липса на информация за страните на изток от нашата граница беше и остава наистина повод, но исках повече. Желаях списанието да бъде трибуна за представяне и да дава възможност всеки да се пробва като научен работник.

Тази година ще празнувате петгодишнина. Как всъщност започнахте?

Написах обява, че търся желаещи да правят списание. Обадиха ми се трима души. Започнахме да събираме информации и да пишем статии. Отначало списанието беше само няколко листа, които ксерокопиряхме и безплатно оставяхме за свободна употреба. Интерес наистина имаше, тъй като 200-те броя всеки път изчезваха. Студентите постепенно взеха участие. И това ни даде голяма мотивация.

По-късно списанието започна да излиза печатно и от 2002 г. имате и интернет страница. Как успявате да съберете средства за издаването?

Това се оказа голям проблем.

Благодарение на широкия ни географски и тематичен диапазон не успяваме да се

Ивана Скалова

вместим в конкретна грантова област, така че не можем да получим никакъв грант. Би трябвало да си променим концепцията, но тя е дадена. Страните, за които пишем, имат много различия, но едно е общо, единен исторически опит, който представява 40 години комунизъм и това ги сближава. От друга страна това са различни страни и ние се опитваме да обхванем тяхната многообразност.

Как се промени списанието в течение на изминалите пет години?

Списанието се промени значително. Опитваме се да постигнем доста висок стандарт в съдържанието и в графиката. Научните работници причисляват към публицистичната си дейност статиите, отпечатани в *Navýchod*. Списанието функционира. Имаме свои читатели и редовни абонати, имаме позитивни отзиви. Цели пет години се намират хора, които макар и без хонорар, имат желание да споделят знанията си с читателите ни - само това е голям успех! Що се отнася до редакцията ни, останахме само двама души, защото тази работа изисква огромен ангажимент и много всеотдайност. Забележи, двама души в свободното си време осъществяват живота

на списанието: редакционна работа, дистрибуция, реклама, ангажиране на нови автори.

Казваш, че имате позитивни отзиви, срещате ли се и с обратни явления?

Има и прояви на завист и недоброежелателност, но имаме и доста, които ни подкрепят и ни дават знак, че това, което правим, има смисъл.

Как се реализира в списанието българистичната ти специалност?

Българистиката не заема по-предно място в списанието. Разбира се, че подкрепям българистичната тематика, но всичко зависи от авторите, желаещи да пишат. Имаме например статии за Перперикон, Георги Марков, за българите-мохамедани, за българския студентски жаргон и др. Публикувахме интервю с Укеда, информирахме за превод на разкази на Георги Господинов и за актуални политически събития в България. Но, вярно е и това, че личните ми интереси не се ограничават само с България. Посредством *Navýchod* съм очарована от многообразието и богатството на култури и места, привличащи интереса ми. Чувствам болезнена невъзможност за поемане на цялата тази разнообразност. От друга страна, това че говоря български език, ми позволява да се чувствам по-близка с България и от професионална гледна точка бих искала да си изкарвам пари с тази специалност. За съжаление, засега това е абсурд. Но в края на краищата се чувствам повече българист отколкото историк.

И накъде са насочени амбициите ти в бъдеще?

Аз си мечтая за *Navýchod* като професионално списание. Шансове има, засега няма списание, което да се препокрива с нашите насоки. Мисля, че Чехия като страна-членка на ЕУ би могла да използва своя кредит и влияние във страните на изток, за да помогне със своя опит в тази посока. С факта, че пишем за тези страни и събития, същевременно действваме срещу проявите на ксенофобия и пренебрежение към тези държави. Мястото в западната цивилизация осигурихме, време е да обърнем поглед към изтока. ■

